

BİLECİK REHBERLİK VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ
HİZMET BÖLGESİNDE
BULUNAN OKULLARIN RİSK
HARİTALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

Aralık, 2023

GİRİŞ

Okul Risk Haritaları, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağılı tüm okullarda görevli psikolojik danışman/rehber öğretmenlerin koordinesinde sınıf öğretmenleri tarafından uygulanan sınıf risk haritalarının bir araya getirilmesiyle oluşturulmaktadır. 14 Ağustos 2020 Tarih ve 31213 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinin 18. Maddesinin (m) bendi, 21. Maddesinin Destek Hizmetleri başlıklı bölümünün (b) bendi, 23. Maddesinin (d) bendi gereğince her yıl Ekim-Kasım aylarında gerçekleştirilen bu çalışmalarda, okullarda risk altında olabilecek öğrenci gruplarına dair veri elde edilmesi ve buna yönelik tedbirler alınması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda Bilecik ilimizde bulunan 85 okuldan toplanan veriler kademe bazında ayrı ayrı ve toplam olarak aşağıdaki tablolarda sunulmuştur. Okulöncesi düzeyinde 10, İlkokul düzeyinde 28, Ortaokul düzeyinde 27 ve Lise düzeyinde 20 olmak üzere toplam 85 Okuldan veri girişı sağlanmıştır. Bu kapsamda 19285 adet veri işlenmiştir.

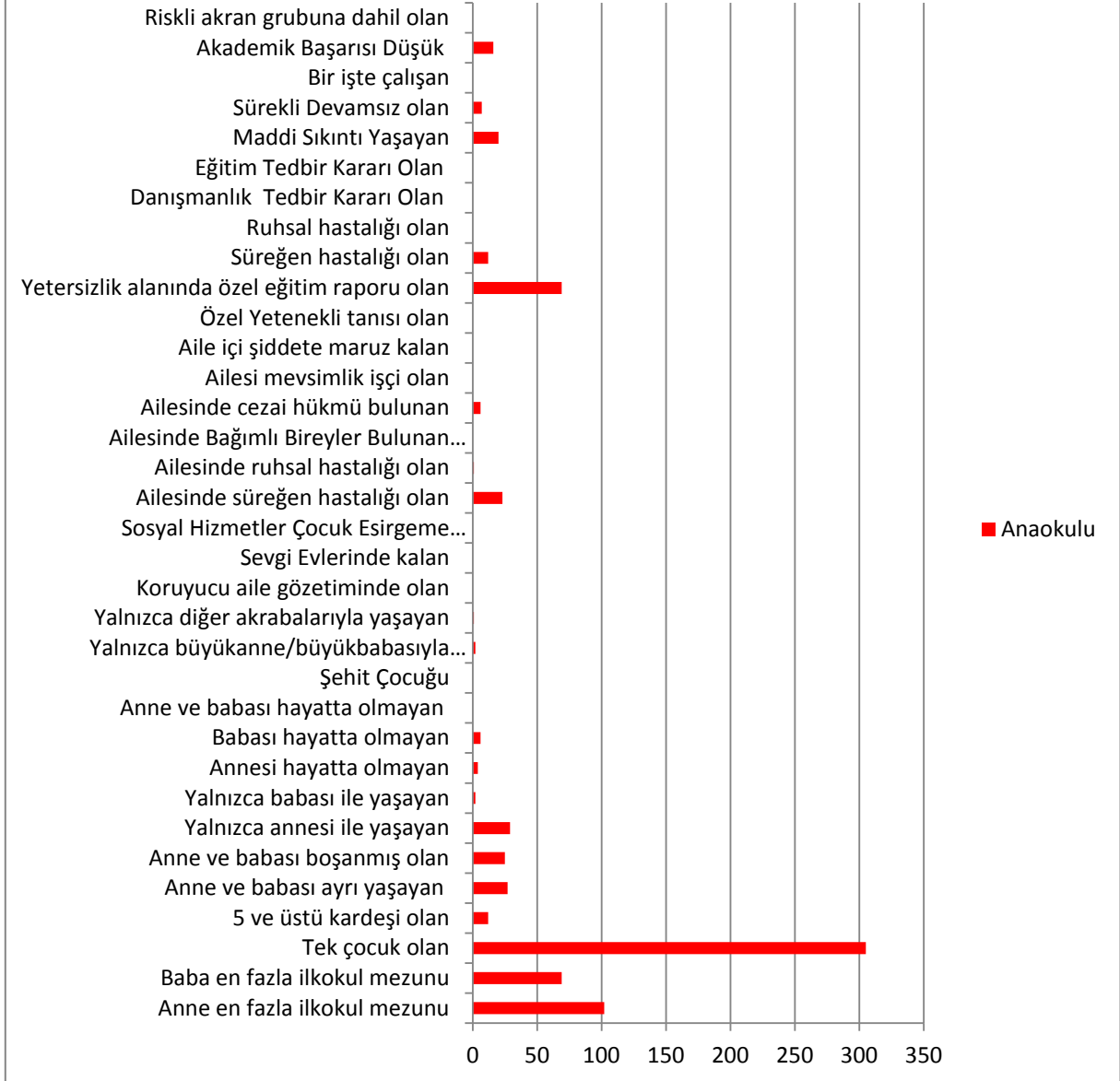
İşlenen veriler göz önüne alındığında her kademedede benzer maddelerin öne çıktığı anlaşılmıştır. Bu maddelerin geçtiğimiz yılların risk raporlarıyla da tutarlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Gerekli istatistikler ve veri tabloları hazırlanarak aşağıda sunulmuştur.

MADDELERİN İŞARETLENME SAYILARI

Anaokulu Düzeyi

Anne en fazla ilkokul mezunu	102
Baba en fazla ilkokul mezunu	69
Tek çocuk olan	305
5 ve üstü kardeşi olan	12
Anne ve babası ayrı yaşayan	27
Anne ve babası boşanmış olan	25
Yalnızca annesi ile yaşayan	29
Yalnızca babası ile yaşayan	2
Annesi hayatta olmayan	4
Babası hayatta olmayan	6
Anne ve babası hayatta olmayan	0
Şehit Çocuğu	0
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	2
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	1
Koruyucu aile gözetiminde olan	0
Sevgi Evlerinde kalan	0
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	0
Ailesinde süreğen hastalığı olan	23
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	0
Ailesinde cezai hükmü bulunan	6
Ailesi mevsimlik işçi olan	0
Aile içi şiddete maruz kalan	0
Özel Yetenekli tanısı olan	0
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	69
Süreğen hastalığı olan	12
Ruhsal hastalığı olan	0
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	0
Eğitim Tedbir Kararı Olan	0
Maddi Sıkıntı Yaşayan	20
Sürekli Devamsız olan	7
Bir işte çalışan	0
Akademik Başarısı Düşük	16
Riskli akran grubuna dahil olan	0

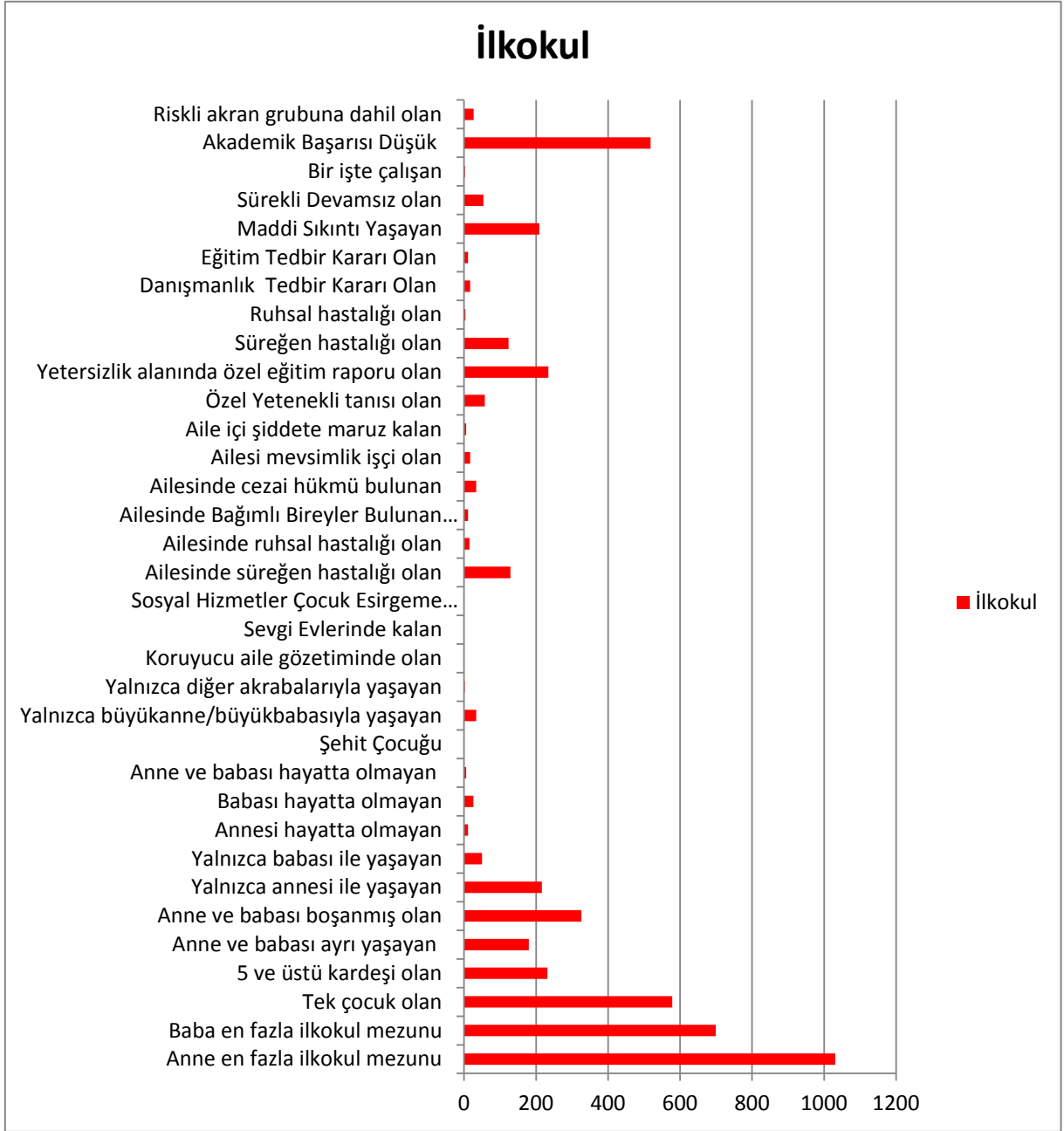
Anaokulu

Anaokulu düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 305 birim ile “Tek Çocuk Olan” olduğu görülmüştür. Bunu 102 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” ve 69 birim ile “Baba En Fazla İlkokul Mezunu” – “Yetersizlik Alanında Özel Eğitim Raporu Olan” takip etmektedir. Anaokulu düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu görülmüştür. “Yetersizlik Alanında Özel Eğitim Raporu Olan” maddesi dikkat çekici bir husus olarak gözlemlenmiştir.

İlkokul Düzeyi

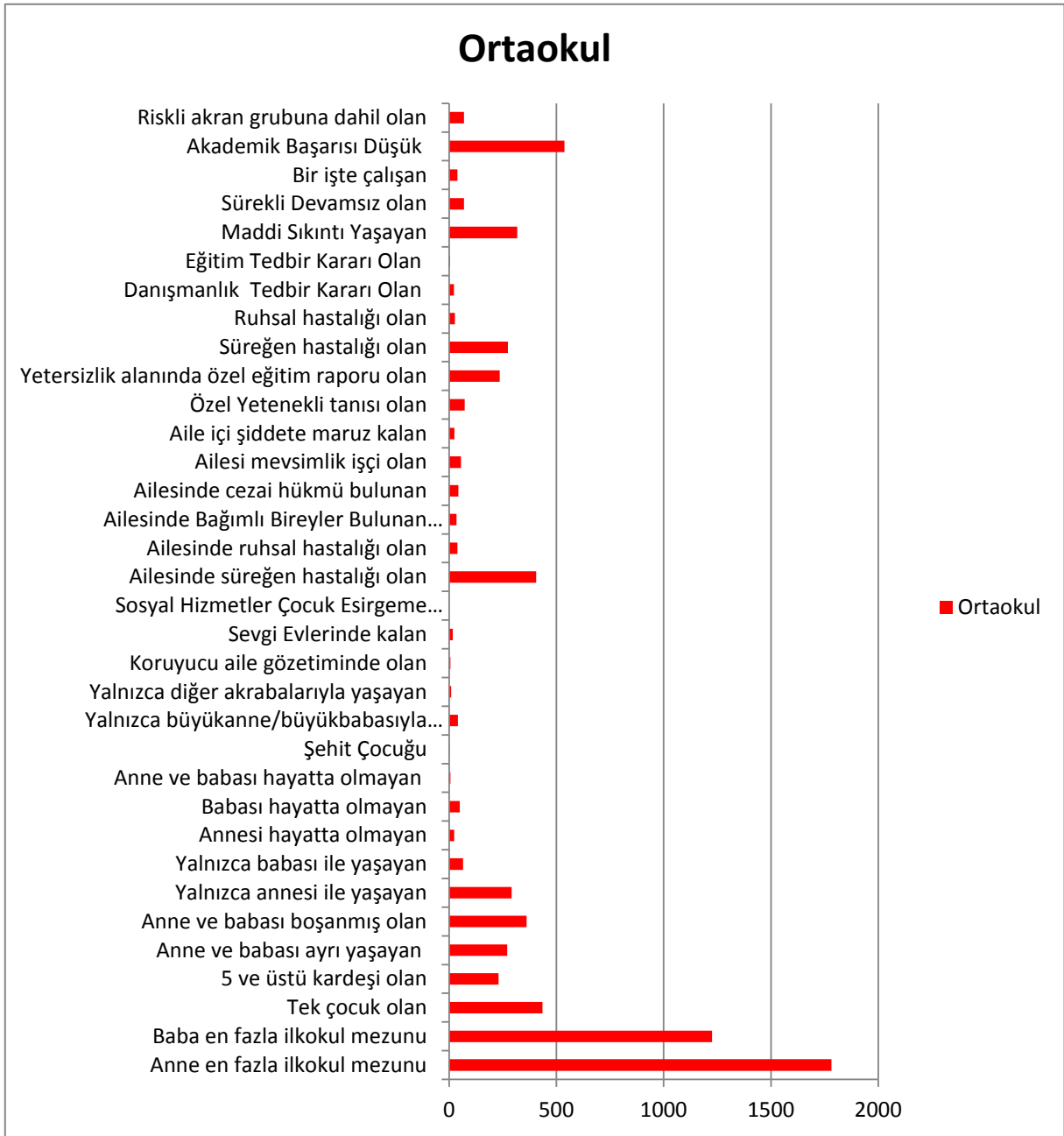
Anne en fazla ilkokul mezunu	1031
Baba en fazla ilkokul mezunu	699
Tek çocuk olan	578
5 ve üstü kardeşi olan	232
Anne ve babası ayrı yaşayan	180
Anne ve babası boşanmış olan	326
Yalnızca annesi ile yaşayan	216
Yalnızca babası ile yaşayan	50
Annesi hayatta olmayan	11
Babası hayatta olmayan	26
Anne ve babası hayatta olmayan	6
Şehit Çocuğu	1
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	34
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	2
Koruyucu aile gözetiminde olan	1
Sevgi Evlerinde kalan	1
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	0
Ailesinde süreğen hastalığı olan	129
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	15
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	11
Ailesinde cezai hükmü bulunan	34
Ailesi mevsimlik işçi olan	17
Aile içi şiddete maruz kalan	6
Özel Yetenekli tanısı olan	58
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	234
Süreğen hastalığı olan	124
Ruhsal hastalığı olan	4
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	17
Eğitim Tedbir Kararı Olan	11
Maddi Sıkıntı Yaşayan	209
Sürekli Devamsız olan	54
Bir işte çalışan	3
Akademik Başarısı Düşük	518
Riskli akran grubuna dahil olan	27

İlkokul düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 1031 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 699 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 578 birim ile “Tek Çocuk Olan” takip etmektedir. Yine 518 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” maddesinin de öne çıktığı görülmüştür. İlkokul düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

Ortaokul Düzeyi

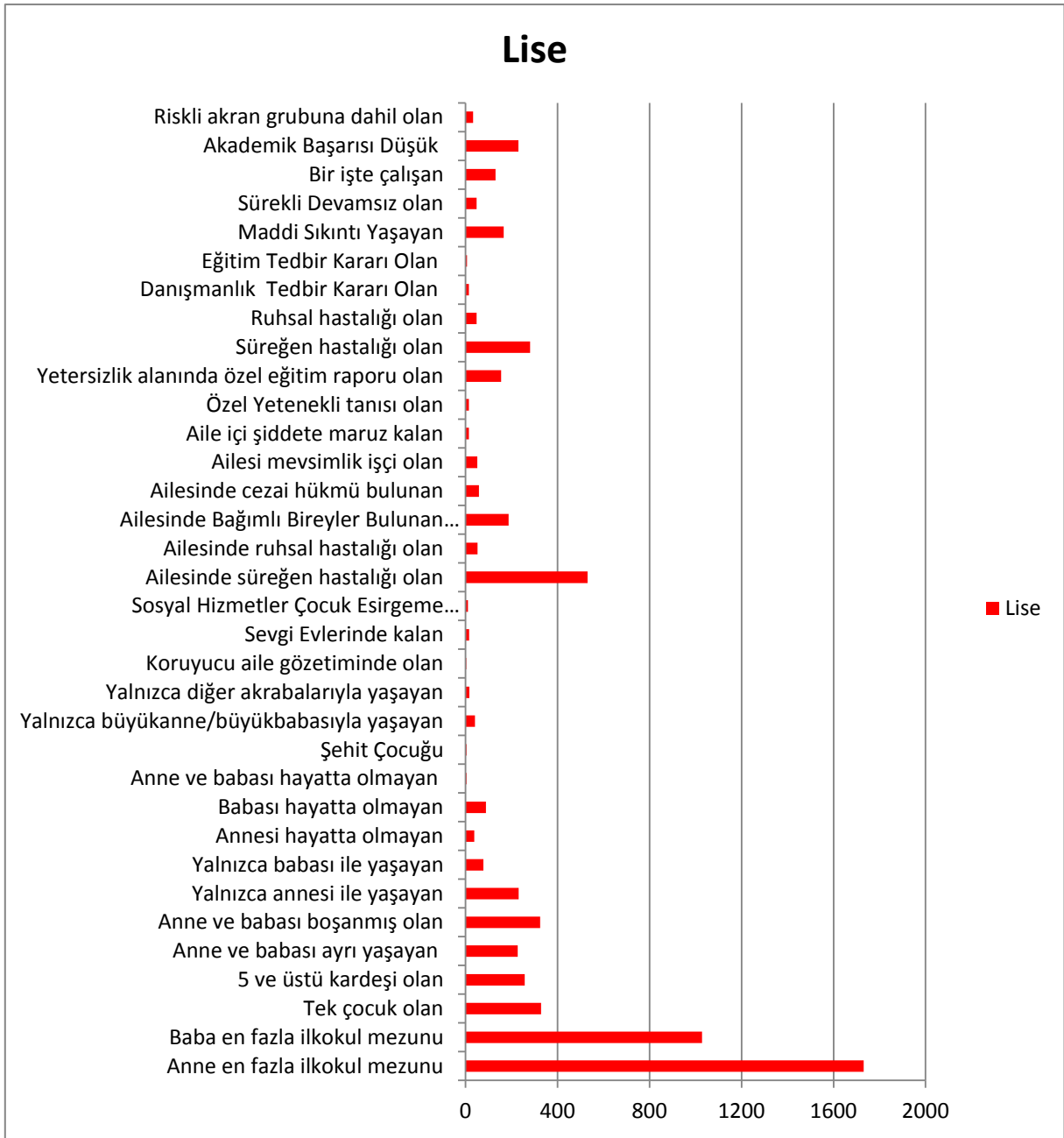
Anne en fazla ilkokul mezunu	1782
Baba en fazla ilkokul mezunu	1225
Tek çocuk olan	435
5 ve üstü kardeşi olan	231
Anne ve babası ayrı yaşayan	271
Anne ve babası boşanmış olan	361
Yalnızca annesi ile yaşayan	291
Yalnızca babası ile yaşayan	65
Annesi hayatta olmayan	24
Babası hayatta olmayan	50
Anne ve babası hayatta olmayan	6
Şehit Çocuğu	2
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	41
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	10
Koruyucu aile gözetiminde olan	6
Sevgi Evlerinde kalan	17
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	1
Ailesinde süreğen hastalığı olan	406
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	39
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	35
Ailesinde cezai hükmü bulunan	43
Ailesi mevsimlik işçi olan	55
Aile içi şiddete maruz kalan	25
Özel Yetenekli tanısı olan	73
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	236
Süreğen hastalığı olan	274
Ruhsal hastalığı olan	27
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	23
Eğitim Tedbir Kararı Olan	4
Maddi Sıkıntı Yaşayan	318
Sürekli Devamsız olan	70
Bir işte çalışan	39
Akademik Başarısı Düşük	538
Riskli akran grubuna dahil olan	70

Ortaokul düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 1782 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 1225 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 538 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” takip etmektedir. Yine 435 birim ile “Tek Çocuk Olan” ve 406 birim ile “Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan” maddelerinin de öne çıktığı görülmüştür. Ortaokul düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

Lise Düzeyi

Anne en fazla ilkokul mezunu	1731
Baba en fazla ilkokul mezunu	1028
Tek çocuk olan	328
5 ve üstü kardeşi olan	257
Anne ve babası ayrı yaşayan	227
Anne ve babası boşanmış olan	324
Yalnızca annesi ile yaşayan	231
Yalnızca babası ile yaşayan	77
Annesi hayatta olmayan	38
Babası hayatta olmayan	89
Anne ve babası hayatta olmayan	4
Şehit Çocuğu	4
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	41
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	17
Koruyucu aile gözetiminde olan	3
Sevgi Evlerinde kalan	16
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	10
Ailesinde süreğen hastalığı olan	530
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	52
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	187
Ailesinde cezai hükmü bulunan	58
Ailesi mevsimlik işçi olan	51
Aile içi şiddete maruz kalan	14
Özel Yetenekli tanısı olan	15
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	155
Süreğen hastalığı olan	281
Ruhsal hastalığı olan	48
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	14
Eğitim Tedbir Kararı Olan	6
Maddi Sıkıntı Yaşayan	166
Sürekli Devamsız olan	48
Bir işte çalışan	130
Akademik Başarısı Düşük	230
Riskli akran grubuna dahil olan	33

Lise düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 1731 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 1028 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 530 birim ile “Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan” takip etmektedir. Lise düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

Genel Düzey

Anne en fazla ilkokul mezunu	4646
Baba en fazla ilkokul mezunu	3021
Tek çocuk olan	1646
5 ve üstü kardeşi olan	732
Anne ve babası ayrı yaşayan	705
Anne ve babası boşanmış olan	1036
Yalnızca annesi ile yaşayan	767
Yalnızca babası ile yaşayan	194
Annesi hayatta olmayan	77
Babası hayatta olmayan	171
Anne ve babası hayatta olmayan	16
Şehit Çocuğu	7
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	118
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	30
Koruyucu aile gözetiminde olan	10
Sevgi Evlerinde kalan	34
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	11
Ailesinde süreğen hastalığı olan	1088
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	107
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	233
Ailesinde cezai hükmü bulunan	141
Ailesi mevsimlik işçi olan	123
Aile içi şiddete maruz kalan	45
Özel Yetenekli tanısı olan	146
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	694
Süreğen hastalığı olan	691
Ruhsal hastalığı olan	79
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	54
Eğitim Tedbir Kararı Olan	21
Maddi Sıkıntı Yaşayan	713
Sürekli Devamsız olan	179
Bir işte çalışan	172
Akademik Başarısı Düşük	1302
Riskli akran grubuna dahil olan	130

Genel düzey incelendiğinde ise en çok öne çıkan risk durumunun 4646 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 3021 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 1646 birim ile “Tek Çocuk Olan” takip etmektedir. Yine en çok işaretlenen maddeler olmamakla birlikte 1302 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” ve 1088 birim ile “Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan” maddelerinin de belirgin düzeyde farklı olduğu tespit edilmiştir. 1036 birim ile “Anne ve Babası Boşanmış Olan” maddesindeki artış da dikkat çekici olarak değerlendirilmiştir.

Tüm bu hususlara dair sonuç ve öneriler aşağıda sunulmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Hem kademe bazında ayrı ayrı hem de genel toplamda en çok öne çıkan maddelerin geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi “Anne ve Baba En Fazla İlkokul Mezunu” maddeleri olduğu görülmüştür. Bu kapsamda Halk Eğitim Merkezleri aracılığı ile okuma-yazma eğitimlerinin yaygınlaştırılması, ilkokul mezuniyeti bulunanlar için açık öğretim okullarının tanıtımına zaman ayrılması önem arz etmektedir.
2. Geçtiğimiz yıllarda da öne çıkan bir diğer madde olan “Tek Çocuk” olma durumunun bu senede istatistiklerin başlarında olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda okullarda aile eğitimlerinin planlanması, çocuğa yaklaşım hususunda bilgilendirici, sunum, afiş, broşür çalışmalarının yapılması sosyal, duygusal ve akademik gelişim açısından kritik bir öneme sahip görünmektedir.
3. “Akademik Başarısı Düşük” öğrenci sayısının yoğun olarak işaretlenmiş olması sebebiyle; öğrencilere yönelik sadece müfredat ağırlıklı eğitim yerine, öğrenmeyi öğrenme konusunda teşvik edilmeleri, kariyer farkındalığı kazandıracak rehberlik etkinliği uygulamaları, öğrencilerin yetenek, ilgi ve değerlerini keşfetmelerini sağlayacak faaliyetlere yönlendirilmeleri, okul-aile işbirliği içerisinde velilerin kaygıyı artıracak söylem ve davranışlardan uzak durmaları için gerekli bilgilendirme çalışmaları tarafımızca önemli ve değerli görülmektedir.
4. “Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan” öğrenci sayısının yoğunluğu sebebiyle bu durumda olan öğrenciler için travmatize bir süreç oluşmuşsa bu sürecin psikolojik danışmanlar tarafından yönetilmesi ve takip edilmesi, sağlıklı bir sosyal-duygusal gelişim için öncüller arasında bulunmaktadır.
5. Tek bir maddede yüksek işaretlenme olmamış olsa da parçalanmış aile sayısının da yüksek olması sebebiyle bu kapsamda olan öğrenciler için okul rehberlik servislerince önlemler alınması, gerekli psikososyal müdahale hizmetlerinin sunulması yine bireylerin beden ve zihin sağlığı açısından tamamlayıcı bir unsur olacaktır.

Tüm bu sonuçlar göz önüne alındığında sağlıklı toplumun birinci şartının sağlıklı bireyler olduğu unutulmamalı ve bu hususta alınması gereken önlemlerin hızlıca yerine getirilmesi, sağlıklı nesiller yetişmesi adına en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fatma Zehra AVŞAR
Rehber
Öğretmen/Psikolojik
Danışman

Cengizhan ARICI
Rehberlik ve Psikolojik
Danışma Hizmetleri Bölüm
Başkanı

UYGUNDUR
Fatma KARADEMİR
RAM Müdür V.